

Pensioenpot individueel aanwenden

Het plan van Bernard Wientjes om geld voor de oude dag 'wakker te schudden' gaat lang niet ver genoeg

Albert Jan van Soelen

Volkomen terecht heeft werkgeversvoorman Bernard Wientjes afgelopen woensdag een vuurpijl omhooggeschoten met een oproep aan pensioenfondsen om een concrete bijdrage te leveren aan de bankencrisis. Zijn plan gaat evenwel nog niet ver genoeg. Pensioengerechtigden moeten wettelijk de mogelijkheid krijgen om hun 'pensioenpot' te gebruiken voor een vervroegde aflossing van hun hypotheekschuld.

Wientjes wil dat de pensioen-uitvoerders gedwongen worden een groot deel van de woninghypotheken van de banken over te nemen. Aldus kunnen zij hun kapitaal versterken. Het gevolg daarvan kan weer zijn dat de kredietmarkt gereanimeerd wordt. Dat is hard nodig. Want in alle opzichten zit die markt volkomen op slot.

Hoewel er vanuit de pensioen-

wereld forse kritiek is op het plan, slaat Wientjes wel een spijker op zijn kop. Eén ding is namelijk zeker: onze politieke leiders zijn bepaald niet effectief bij het zoeken van oplossingen.

Huizenbezitters zitten met steeds hogere restschulden. Dit zet bij de banken een mechanisme in werking van afboekingen op hypotheeken en nog meer aarzeling bij het verstrekken van hypotheeken, met een vrije val van de huizenprijzen tot gevolg. Ondertussen, en dat is ronduit stuitend, kibbelen de lijsttrekkers in het kader van de naderende verkiezingen nog rustig over de vraag wat er moet veranderen in de hypotheek-renteaftrek.

Ik stel voor dat iedere Nederlander met pensioenaanspraken binnenkort de mogelijkheid krijgt om de waarde daarvan te gebruiken om zijn hypotheekschuld af te lossen. Natuurlijk zitten hier tal van haken en ogen aan. Zo kun-

nen pensioenfondsen niet opeens worden overvallen om gelden vrij te maken die zij op lange termijn hebben belegd. Ook moet een oplossing worden gevonden voor het feit dat deze gelden belastingvrij zijn opgebouwd en als gevolg van zo'n operatie in de belaste sfeer worden aangewend. Tevens moet geregeld worden dat de banken als een goed rentmeester omgaan met dit — voor hen — gevonden geld.

Die oplossingen hoeven helemaal niet ingewikkeld te zijn. Allereerst moeten er duidelijke regels komen over de wijze waarop de actuele waarde van een pensioenaanspraak wordt berekend. Daarnaast moeten pensioenfondsen het recht krijgen het actuele percentage van hun dekkingstekort hierop in mindering te brengen. Ook moet de fondsen enige lucht worden gegund om het vermogen liquide te maken.

Over de afkoopsom is loonbe-

lasting verschuldigd. Het tarief kan fors lager zijn dan normaal, want voor de overheid valt de — toekomstige — renteaftrek weg en zij int de loonbelasting veel eerder dan verwacht. Dus kan het IB-tarief uit box 2 gelden (25%). In totaal is dan 75% van de pensioenpot beschikbaar voor aflossing.

Wat betreft de bancaire kant van de zaak moet wettelijk geregeld worden dat dit soort aflossingen nooit tot boeterente kunnen leiden. Om te voorkomen dat de banken opnieuw roulette gaan spelen, zijn daarnaast strenge regels nodig voor de aanwending van het geld. Zo kan de bank wor-

den verplicht de helft van de hypotheekaflossing te gebruiken voor versterking van de eigen kapitaalbuffer. En de andere helft — aantoonbaar — aan te wenden voor het verstrekken van nieuwe kredieten.

Ten opzichte van het plan van Wientjes biedt mijn voorstel twee voordelen. Via de tussenstap van concrete aflossing van bestaande schulden wordt de vrije val van de huizenprijzen waarschijnlijk effectiever gestopt dan via de indirecte route van het overhevelen van financieringen door banken naar pensioenfondsen. Verder voorkomt een individuele keuzemogelijkheid dat pensioengerechtigden zonder eigen woning het gevoel krijgen dat zij moeten meebetalen aan het opruimen van de narigheid die in de risicosfeer ligt van anderen.

Mr. A.J. van Soelen is advocaat te Amsterdam.

Ronduit stuitend te zien hoe lijsttrekkers nog rustig kibbelen over wijziging van de hypotheekrenteaftrek

